

"Kıyamette ise, inkılâp bir değildir. Pek çok ve büyük inkılâplar olacağından, köprüsü de pek garip, acip olması lâzım gelir." cümlesini izah eder misiniz?

"İ'lem eyyühe'l-aziz! İnkılâplar neticesinde, her iki taraf arasında geniş geniş dereler husule geliyor. O dereler üstünde her iki âlemle münasebettar köprüler lâzımdır ki, her iki âlem arasında gidiş geliş olsun. Lâkin o köprülerin inkılâbat cinslerine göre şekilleri, mahiyetleri mütebayın, isimleri mütenevvi olur. Meselâ, *uyku*, âlem-i yakaza ile âlem-i misal arasında bir köprüdür. *Berzah*, dünyayla âhîret arasında ayrı bir köprüdür. Ve *misal*, âlem-i cismaniyle âlem-i ruhanî arasında bir köprüdür. *Bahar*, kışla yaz arasında ayrı bir nevi köprüdür. Kıyamette ise, inkılâp bir değildir. Pek çok ve büyük inkılâplar olacağından, köprüsü de pek garip, acip olması lâzım gelir..."(1)

Burada fiziki ve maddi alemler ile uhrevi ve gaybi alemler arasındaki ilişki ve münasebetler izah ediliyor. Şu içinde yaşadığımız maddi alem, bütünü ile manevi alemlerden kopuk ve bağımsız değildir. Her iki alem arasında latif ve nurani bağlar ve köprüler vardır. Mesela, **kabir alemi** dünya ile ahiret arasında bir köprü bir ara geçit formudur.

Kıyamet, maddi alemin son bulup tamamı ile manevi ve uhrevi aleme dönüşmesidir. Bu yüzden en büyük ve külli değişim ve dönüşüm "**kıyamettir**" denilebilir. Kıyamet en büyük değişim ve dönüşüm olduğu için, içinde bir çok başka değişim ve dönüşümleri de barındıracaktır. Nasıl insanın bedeni genel hatları ile dönüşürken insan bedenindeki aza ve hücreler de hususi olarak dönüşürler; aynı şekilde kainat büyük bir değişim geçirirken onun içindeki farklı alemler ve farklı formlar da kendine özgü bir değişim geçirirler. Genel değişimin içinde hususi çok değişimler olur.

Kıyamet, maddi alem ile manevi alem arasındaki en büyük dönüşüm ve değişim köprüsüdür. Bu yüzden kıyamet dönüşümünü bütün haşmeti ve ayrıntıları ile bilmek ve kavramak kolay değildir. Ancak onları kıyameti yaşarken göreceğiz. **Bahar mevsimi** nasıl kış ile yaz arasında hafif ve uyumlu bir köprü ise, kıyamet senaryosu da bu alem ile manevi alem arasında muazzam, ama uyumlu bir geçiş köprüsüdür, denilebilir.

(1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Onuncu Risale](#)